

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/265/2019
Identifikačné číslo spisu:	5117228772
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5117228772.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. Q., bývajúcej v T., zastúpenej JUDr. Lenkou Špiriakovou, PhD., advokátkou, so sídlom v Žiline, J. Milca 11, proti žalovanému P. Q., bývajúcemu v T., zastúpenému Advokátskou kanceláriou M Kojtalová, s.r.o., so sídlom v Žiline, Antona Bernoláka 51, o vypratanie bytu, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 6 C 72/2017, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2019 sp. zn. 5 Co 68/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Žilina (ďalej ako „súd prvej inštancie“) domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by bola žalovanému uložená povinnosť poskytnúť jej 1-izbový byt v zodpovedajúcej kvalite v okrese T. podľa podmienok stanovených v dohode o vyporiadaní spoločného majetku manželov pod hrozbou výkonu exekúcie a zároveň jej nahradiť trovy konania. Súd vo veci samej rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobkyne z 26. júna 2018 č. k. 6 C 72/2017-99 vydaným v zmysle § 278 CSP, ktorým žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol.

2. Žalobkyňa podala žiadosť o zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie z 26. júna 2018 č. k. 6 C 72/2017-99. Súd prvej inštancie uznesením z 19. novembra 2018 č. k. 6 C 72/2017-120 rozhodol, že žiadosť žalobkyne zamietla. Súd prvej inštancie vychádzajúc zo žiadosti žalobkyne o zrušenie rozsudku pre zmeškanie, konštatoval, že neboli splnené podmienky pre zrušenie tohto rozsudku. Uviedol, že žalobkyňa síce podala návrh na zrušenie, ktorý podala aj v zákonnej 15-dňovej lehote, avšak súd mal za to, že žalobkyňou uvedený dôvod nepredstavuje tzv. ospravedlniteľný dôvod, na základe ktorého by mal súd rozsudok zrušiť. V tejto súvislosti poukázal na to, že žalobkyňa bola v čase pojednávania práceneschopná, avšak z ňou predloženého potvrdenia o dočasnej práceneschopnosti vyplynulo, že žalobkyňa bola práceneschopná už od 28. februára 2018. Z predmetného potvrdenia a zo žalobkyňou uvádzaných skutočností nebolo možné vyvodiť, že by dôvod práceneschopnosti znemožňoval žalobkyni osobnú účasť na pojednávaní konanom 26. júna 2018 bez ohrozenia jej života alebo závažného zhoršenia

jej zdravotného stavu. K námietke, že žalobkyňa požiadala svojho právneho zástupcu o odročenie pojednávania a aby jej neúčast' na pojednávaní ospravedlnil, čo však nevykonali, súd prvej inštancie uviedol, že takúto skutočnosť tvrdenú žalobkyňou nemožno považovať za dôvod na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, pretože takýmto relevantným dôvodom je len ospravedlniteľný dôvod samotného zmeškania pojednávania, prípadné porušenie povinnosti advokáta ako zástupcu vo vzťahu k ním zastúpenej strane sporu nemožno v kontexte § 281 ods. 1 CSP zohľadniť na ťarchu druhej sporovej strany. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žiadosť žalobkyne zamietol.

3. Proti tomuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie. Krajský súd v Žiline (ďalej ako „odvolací súd“) uznesením z 30. apríla 2019 sp. zn. 5 Co 68/2019 vo výroku I. potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, vo výroku II. rozhodol tak, že žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a vo výroku III. uviedol, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na § 387 ods. 2 CSP sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd obdobne uviedol, že z predmetného potvrdenia a zo žalobkyňou uvádzaných skutočností nebolo možné vyvodiť, že by dôvod práceneschopnosti znemožňoval žalobkyňi osobnú účasť na pojednávaní konanom 26. júna 2018 bez ohrozenia jej života alebo závažného zhoršenia jej zdravotného stavu. Vo vzťahu k námietke, že žalobkyňa požiadala svojho právneho zástupcu o odročenie pojednávania a aby jej neúčast' na pojednávaní ospravedlnil, čo však nevykonali odvolací súd uviedol, že prípadné porušenie povinnosti advokáta ako zástupcu vo vzťahu k ním zastúpenej strane sporu nemožno podľa § 281 ods. 1 CSP zohľadniť na ťarchu druhej sporovej strany. Ani prípadné nesplnenie povinnosti podľa § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 22 ods. 5 zákona č. 586/2003 Z.z., právnym zástupcom žalobkyne nie je možné považovať za vážnu okolnosť brániacu žalobkyňi v dostavení sa na pojednávanie. Odvolací súd zároveň poukázal na skutočnosť, že tak žalobkyňa ako aj právny zástupca boli v predvolaní na pojednávanie poučení o následku nedostavenia sa na pojednávanie vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. S poukazom na uvedené nemohol odvolací súd prisvedčiť argumentom žalobkyne, na ktorých založila svoje odvolanie a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) CSP. Prípustnosť uvedenej dovolacej námietky dovolateľka videla v tom, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo postupom súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu tým, že vylúčením dovolateľky ako účastníčky konania došlo k zamedzeniu jej výkonu práva a povinnosti v pôvodnom konaní ako aj k zmareniu prístupu k rozhodnutiu a následne k zmareniu zrušenia rozsudku pre zmeškanie. Uviedla, že na pojednávanie konané 26. júna 2018 sa nedostavila, pričom podľa e-mailu z 25. júna 2018 vypovedala plnú moc svojmu právnemu zástupcovi JUDr. Ladislavovi Ščurymu pre stratu dôvery a jednoznačne požiadala právneho zástupcu o odročenie pojednávania, keď v e-mailovej komunikácii uviedla, že „žiadam Vás o odročenie súdu z dôvodu hore uvedených dôvodov a požiadam právne centrum o pridelenie nového právnik“. Konštatovala, že z uvedeného je tak zrejmé, že zámerom bolo odročiť pojednávanie, pričom dovolateľka predpokladala, že túto povinnosť si za ňu splní určený právny zástupca, avšak o odročenie pojednávania nepožiadala a ani sa na pojednávanie nedostavila. Uviedla, že týmto konaním došlo zo strany advokáta k porušeniu povinnosti advokáta oproti klientovi. Ďalej uviedla, že práceneschopnosť dovolateľky a požiadanie o odročenie pojednávania s odkazom na zjavnú vedomosť súdu o porušení povinnosti právneho zástupcu by malo byť samozrejmým a ospravedlniteľným dôvodom pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Zároveň navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

5. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný, pričom uviedol, že popis skutkovej situácie či už pred vydaním rozsudku pre zmeškanie alebo následne v konaní o návrhu na zrušenie, nie je možné subsumovať pod konštatovanie, že by súd nesprávne procesne postupoval, čoho následkom by bolo znemožnenie realizácie procesných práv žalobkyne. Rovnako uviedol, že je v prípade posudzovania

porušenia práva na spravodlivý proces potrebné zohľadniť i procesnú zodpovednosť žalobkyne v konaní, ktorú žalobkyňa neunesla.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je dôvodné.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c / náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

10.1. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie

rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka namietala, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

13. V danom prípade dovolateľka namietala vadu konania spočívajúcu v tom, že tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nedali dovolateľke možnosť konať pred súdom tým, že dostatočne nevysvetlili, resp. neuznali dôvody neodročenia pojednávania, resp. jej neúčasti na pojednávaní dňa 26. júna 2018.

14. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.“

15. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

16. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

17. V prejednávanej veci sa odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozhodnutia v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie pokiaľ išlo o skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci. V tomto prípade ich preto nie je potrebné opakovať, keďže ani zo strany odvolateľa neboli v priebehu odvolacieho konania tvrdené také skutočnosti, s ktorými by sa nevyporiadal súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a v odôvodnení sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, takýto postup bol plne v súlade s § 387 ods. 1, 2 CSP; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie.

18. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabykh proti Rusku z roku 2003). Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu

totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, čím tak dovolací súd má za to, že konanie nebolo postihnuté vadou podľa § 420 písm. f) CSP.

19. K predmetnému uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolací súd uvádza, že akceptuje skutočnosť, že dovolateľka bola v čase prejednávania daného sporu práceneschopná, čo by za iných okolností predstavovalo ospravedlniteľný dôvod pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie, avšak z obsahu spisu a z doručeníek nachádzajúcich sa na č. l. 74 vyplýva, že predvolanie na pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 26. júna 2018 bolo doručované nielen jej právnenému zástupcovi JUDr. Ladislavovi Ščurymu, ale aj samotnej dovolateľke a to 30. mája 2018. Rovnako z obsahu predloženej e-mailovej komunikácie (č. l. 111) vyplýva, že dovolateľka zaslala predmetný e-mail právnenému zástupcovi 25. júna 2018 v čase o 22:26 hod., teda večer pred samotným pojednávaním, v zmysle ktorého voči svojmu právnenému zástupcovi vyjadrila stratu dôvery a zároveň ho požiadala o odročenie pojednávania. Dovolací súd poznamenáva, že z obsahu komunikácie rovnako vyplýva, že vzťah medzi žalobkyňou a jej právnym zástupcom bol nepriaznivý d'aleko skôr pred vypovedaním plnej moci. Dovolací súd má za to, že ak dovolateľka mala vedomosť o nepriaznivom vzťahu a dôvere k svojmu právnenému zástupcovi ako aj o svojom nepriaznivom zdravotnom stave, mala tak dostatok času na vypovedanie tejto plnej moci a zároveň na ustanovenie iného právneho zástupcu, ktorý by ju zastupoval v danom spore v deň pojednávania, keďže o čase a mieste pojednávania mala dostatočnú časovú vedomosť, čím tak mohla predísť vydaniu rozsudku pre zmeškanie. Okrem iného dovolateľke vzhľadom k tomu, že bola na pojednávanie riadne predvolaná dňa 30. mája 2018, nič nebránilo v tom, aby rovnako ako požiadala svojho právneho zástupcu o odročenie pojednávania, sama požiadala súd o odročenie pojednávania, pričom predmetnou žiadosťou by sa súd aj riadne zaoberal. Dovolací súd má za to, že v danom prípade došlo k neúčasti dovolateľky na pojednávaní len na základe subjektívnych okolností spôsobených dovolateľkou, a len na základe jej oneskoreného konania ostala v predmetnom spore v deň pojednávania bez adekvátneho právneho zastúpenia a bez účasti samotnej dovolateľky, čo podľa názoru dovolacieho súdu nepredstavuje v zmysle § 281 ods. 1 CSP objektívnu a ospravedlniteľnú okolnosť, pre ktorú by sa mal zrušiť rozsudok pre zmeškanie a ani okolnosť, ktorá by zakladala v zmysle § 420 písm. f) CSP porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

20. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie dovolateľky ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. f) CSP).

21. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.